

Over eind juli tot midden
september 2017

Nieuwsbrief Pensioenen

Bedoeld voor pensioenfondsen

Ontwikkelingen rondom de AOW-leeftijd

- In de vorige nieuwsbrief schreven wij dat verschillende werkgeverskoepels hebben geopperd dat de stijging van de AOW afgezwakt zou moeten worden. De sterk stijgende AOW leidt namelijk (vooral) bij de zogenoemde zware beroepen tot grote problemen, bijvoorbeeld een grote toename van de arbeidsongeschiktheid. Veel politieke partijen hebben mede daarom in hun partijprogramma staan dat de AOW geflexibiliseerd moet worden.
- Uit een eerder onderzoek van SEO bleek dat mensen hun keuze voor een eerdere pensioneringsdatum niet laten afhangen van de vraag of de AOW-leeftijd flexibel is: een flexibele AOW heeft volgens dit onderzoek nauwelijks toegevoegde waarde. Een onderzoek van het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) laat een vergelijkbare uitkomst zien: een actuarieel neutrale flexibele AOW is complex en biedt geen oplossing voor de zware beroepen. Flexibele pensionering kan volgens het AG beter via de 2de of 3de pijler vormgegeven worden.
- In de vorige nieuwsbrief schreven wij al dat de werkgeversbonden voor de Bouw, Metaalindustrie en de Installatiebranche voor een flexibele AOW-leeftijd zijn. Ook volgens het CNV zijn de huidige mogelijkheden onvoldoende. Andere maatregelen lijken nodig, zoals stopzetting of een minder sterke stijging van de pensioenleeftijd (AOW-leeftijd én/of pensioenrichtleeftijd), al dan niet alleen voor zware beroepen dan wel zware sectoren.
- Meer informatie:
http://www.seo.nl/uploads/media/2017-48_Gevolgen_flexibele_AOW-leeftijd.pdf
http://www.ag-ai.nl/view/35493-170829Bevindingen+AG+onderzoek+flexibele+AOW_1+0+versie+def.pdf
http://www.ag-ai.nl/view.php?Pagina_id=779
<http://www.binnenlandsbestuur.nl/ambtenaar-en-carriere/nieuws/pensioenleeftijd-stijgt-te-snel.9568140.lynkx>
<https://www.volkskrant.nl/opinie/laat-mensen-met-fysiek-zware-beroepen-vroeger-met-pensioen-gaan~a4508312/>
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/08/25/factsheet-pensioen-en-flexibele-aow-leeftijd>

Generatiepact en zware beroepen

- Met een 'generatiepact' willen sociale partners oudere werknemers langer gezond laten doorwerken en jonge werknemers een vaste baan bezorgen. De FNV zet hier zwaar op in. Vooral voor zware beroepen kan het generatiepact volgens de FNV uitkomst bieden. In de Metaal en Techniek en bij Tata Steel is het generatiepact onderdeel van de cao. Daarnaast zijn ook dergelijke afspraken gemaakt met de gemeenten en de ziekenhuizen. Het is vaak een vrijwillige regeling: de werkgever is niet verplicht een verzoek in te willigen en werknemers hoeven er ook niet aan mee te doen.
- De afspraken betekenen bijvoorbeeld dat oudere werknemers vanaf 62 jaar minder gaan werken, bijvoorbeeld 60% in plaats van 100%. Zij leveren daarvoor een deel van hun loon in, bijvoorbeeld 20% in plaats van 40%. Verder blijven zij pensioen opbouwen over 100% van hun (oude) salaris.
- Bij het generatiepact wordt onderscheid gemaakt naar leeftijd. Leeftijdscriminatie ligt daarom op de loer. Voor een succesvol generatiepact is het dan ook noodzakelijk dat er een rechtvaardigingsgrond voor het leeftijds onderscheid kan worden aangevoerd.

Daarvoor moet het generatiepact onderdeel zijn van een weloverwogen leeftijdsbewust personeelsbeleid van de werkgever. Een generatiepact kan dan ook niet alleen gericht zijn op ouderen. Daar moet bijvoorbeeld tegenover staan dat er (extra) jongeren worden aangenomen.

- In dit kader heeft de SER eerder ook al gewezen op de toename van het aantal chronisch zieken op de werkvloer.
- Meer informatie:
<https://www.fnv.nl/sector-en-cao/alle-sectoren/metaal/veelgestelde-vragen-over-het-generatiepact/>
<http://arbo-online.nl/ser-vraagt-aandacht-voor-belang-preventie/>

Conserverende aanslag bij emigratie kan (nog steeds) in strijd zijn met goede verdragstrouw

- Bij emigratie wordt er een conserverende aanslag opgelegd ten aanzien van pensioen- en lijfrenteaanspraken. De Hoge Raad heeft onlangs aangegeven dat de conserverende aanslag onder omstandigheden (deels) in strijd kan zijn met de goede verdragstrouw tussen landen: namelijk als Nederland via de conserverende aanslag belasting zou gaan heffen over de waarde van pensioenen en lijfrenten terwijl Nederland daarover zonder de conserverende aanslag geen belasting zou kunnen heffen.
- Vanaf 16 juli 2009 wordt bij de conserverende aanslag op pensioenen en lijfrenten geen belasting meer geheven over de waarde bij emigratie, maar wordt de voorwaardelijk verleende premieaftrek teruggenomen. Dat is volgens de Hoge Raad niet in strijd met de goede verdragstrouw.
- Meer informatie:
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:HR:2017:1324>

Ranglijst voor kwaliteit pensioenregelingen

- The Pension Rating Agency (TPRA) heeft een ranglijst samengesteld waarin de kwaliteit van de inhoud van pensioenregelingen met elkaar wordt vergeleken. Het betreft alleen pensioenregelingen bij pensioenfondsen, omdat de vergelijking gebaseerd is op openbare gegevens: van pensioenregelingen bij verzekeraars en premiepensioeninstellingen is meestal geen informatie openbaar beschikbaar. Het gaat hierbij ook uitdrukkelijk niet om een vergelijking van de inhoud van de kwaliteit van de dienstverlening, de efficiency van een pensioenfonds of de wijze en mate van financiering van de pensioenregeling, terwijl deze elementen wel belangrijk zouden moeten zijn bij de beoordeling van de kwaliteit van een pensioenregeling. De beoordeling is dus nog beperkt. TPRA heeft aangegeven volgend jaar verbeteringen door te voeren.
- De beoordeling vindt plaats door toekenning van minimaal 1 tot maximaal 5 diamantjes. Het gaat niet om een 'absolute' beoordeling van de pensioenregelingen, maar om een relatieve beoordeling: dus ten opzichte van de andere, onderzochte pensioenregelingen.
- Dit is een goed initiatief. Maar het geeft slechts een grove, eerste vergelijking. De financiering is bijvoorbeeld een essentieel onderdeel van de kwaliteit van een pensioenregeling. Op bepaalde punten is de vergelijking verder nog oppervlakkig (bijvoorbeeld CDC met DB en de beoordeling van DC-regelingen) en onderdelen van de pensioenregeling die rechtstreeks bij een verzekeraar of premiepensioeninstelling zijn ondergebracht zijn niet meegenomen.
- Meer informatie:
www.tpra.nl/ratingregelingenoverzicht
https://www.eufin.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=40231:tpra-introduceert-rating-voor-pensioenregelingen&catid=98:eufin-nieuws&Itemid=4

DNB constateert dat daling aantal pensioenfondsen doorzet

- DNB constateert dat het aantal pensioenfondsen in 20 jaar tijd is gedaald. In 1997 waren er meer dan 1.000 pensioenfondsen, nu zijn dit er nog maar 268. Daarvan hebben nog eens 45 bij DNB aangegeven binnenkort in liquidatie te zullen gaan en bestaat er bij 22 pensioenfondsen bij DNB twijfels over de toekomstbestendigheid.
- Meer informatie:
<https://www.dnb.nl/nieuws/nieuwsoverzicht-en-archief/dnbulletin-2017/dnb362426.isp>

DNB Nieuwsbrief september

- DNB werkt aan guidance over de beheersing van de pensioenadministratie. De guidance is bedoeld voor pensioenbestuurders om te bepalen in welke mate de beheersing van de pensioenadministratie op orde is. Op 23 oktober 2017 wil DNB over deze guidance in discussie gaan met deskundigen van pensioenuitvoeringsorganisaties op het gebied van administratie en IT.
- DNB heeft bij een aantal pensioenfondsen onderzoeken uitgevoerd om vast te stellen of de risico's van hypotheekbeleggingen adequaat worden beheerst. Hieruit blijkt dat de kwaliteit van de risicobeheersing verschilt.
- Meer informatie:
<https://www.dnb.nl/nieuws/dnb-nieuwsbrieven/nieuwsbrief-pensioenen/nieuwsbrief-pensioenen-7-september-2017/dnb362879.isp>

Besluit aanpassing tarief nettopensoenen

- In eerdere nieuwsbrieven hebben wij stilgestaan bij de verplichte inkoop van nettopensoenen op basis van de risicovrije rente en een opslag voor het vereist vermogen. Bij de huidige regels verliezen deelnemers onder de huidige omstandigheden bij de inkoop 20% tot 30% van hun pensioen. Klijnsma heeft een ontwerp voor een wijzigingsbesluit gepubliceerd, op basis waarvan een pensioenfonds onder bepaalde voorwaarden een dekkingsgraadneutraal tarief mag aanbieden.
- Het is de bedoeling dat aan de deelnemer binnen een nettopensoenregeling bij een pensioenfonds op de pensioeningangsdatum ook nog een shopmogelijkheid wordt toegekend. Dat is niet in dit ontwerpbesluit opgenomen.
- Aan het besluit wordt een terugwerkende kracht toegekend tot 1 september 2016.
- Meer informatie:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2017/09/05/aanbiedingsbrief-ontwerpbesluit-tot-wijziging-van-het-inkooptarief-voor-nettopensioen>

Twee franchises binnen één pensioenregeling

- Op grond van de fiscale regelgeving geldt er voor middelloonregelingen een andere franchise dan voor eindloonregelingen. Binnen beschikbare premieregelingen wordt voor het beschikbare premiedeel vaak de fiscaal minimale franchise gehanteerd die voor middelloonregelingen geldt (€ 13.123, bedrag 2017). Voor het partner- en wezenpensioen op risicobasis wordt binnen dergelijke regelingen vaak een eindloonkarakter gehanteerd. Daarvoor geldt echter een hogere fiscaal minimale franchise (€ 14.850, bedrag 2017). De Belastingdienst spreekt hierbij over "combinatie-pensioenregelingen". Dat zou dus betekenen dat de franchise voor het 'beschikbare premie'-deel verhoogd zou moeten worden of dat er binnen één pensioenregeling met twee verschillende franchises gewerkt moet gaan worden. Dat laatste is voor veel pensioenuitvoerders moeilijk werkbaar.

- In een besluit heeft de Belastingdienst goedgekeurd dat binnen combinatie-pensioenregelingen niet met twee franchises gewerkt hoeft te worden. Deze goedkeuring geldt echter tot 1 januari 2018. Staatssecretaris Wiebes heeft eind 2016 toegezegd dat hij hier een structurele oplossing voor zou gaan bieden, waardoor er binnen één pensioenregeling niet met twee franchises gewerkt hoeft te worden. In de “Brief fiscale moties en toezeggingen Tweede Kamer” van 17 september 2017 is aangegeven dat deze toezegging eind 2017 in de actualisering van het fiscale besluit van 6 november 2015, nr. BLKB2015/830 (Stcrt. 2015, 40404) zal worden vastgelegd.
- Meer informatie:
<https://t.co/n99EEIFbuw>
www.belastingdienstpensioensite.nl/Besluit%20pensioenen%20061115,%20nr.%20BLKB2015-830M.pdf

Wijziging toetsingskaders Wet Bpf2000 en Wet verplichte beroepspensioenregeling

- Als de pensioenrichtleeftijd in een verplichtgestelde pensioenregeling verhoogd wordt, wordt de werkingssfeer van de verplichtstelling uitgebreid. Dit betekent dat er dan een aanvraag gedaan moet worden tot wijziging van de verplichtstelling, inclusief het aanleveren van (nieuwe) representativiteitsgegevens.
- Tot nu toe was het niet mogelijk om de werkingssfeer van de verplichtstelling dynamisch te koppelen aan de op grond van de Wet op de loonbelasting 1964 geldende fiscale pensioenrichtleeftijd. De toetsingskaders bepalen namelijk dat als er naar een wet wordt verwezen, deze dan gefixeerd moet worden op de wet zoals die op een bepaald moment geldt. De toetsingskaders zijn sinds 1 september 2017 echter gewijzigd. Het is nu mogelijk om te verwijzen naar de fiscale pensioenrichtleeftijd van artikel 18a Wet Lb'64 (of artikel 7a lid 1 AOW) als zodanig: bij een wijziging van de wettelijke fiscale pensioenrichtleeftijd wordt de werkingssfeer van de verplichtstelling dan automatisch mee aangepast.
- Dit betekent overigens wel dat de verplichtstellingen nu (per 1 januari 2018 in verband met de verhoging van de pensioenrichtleeftijd naar 68 jaar) in ieder geval nog één keer moeten worden aangepast, zodat er een rechtstreekse verwijzing staat naar artikel 18a Wet op de loonbelasting 1964.
- Meer informatie:
<https://www.pensioenfederatie.nl/actueel/nieuws/2017/openbaar/augustus/wijziging-toetsingskaders-voorkomt-veelvuldige-aanpassing-verplichtstellingen-bij-stijging-pensioenleeftijd>
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2017-49131.html>
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2017-49113.html>

Pensioenagenda (exclusief voortgang wetgeving)

2017 Q3	<ul style="list-style-type: none">• Nadere uitwerking Klijnsma bij overgang afschaffen doorsneesystematiek (voorjaar 2017).• Staatssecretaris Klijnsma informeert de Tweede Kamer in september 2017 over blokkades die DNB wel of niet ziet bij een carve-out (splitsing pensioengerechtigden en slapers en actieven).• Naar verwachting in september 2017 uitslag van onderzoek naar vrijwillige aansluitingen bij verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen.• Naar verwachting in september 2017 indiening wetsvoorstel verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen met tijdelijk afgescheiden vermogens.• Naar verwachting in september 2017 brief staatssecretaris SZW aan Tweede Kamer over wijze communicatie ten aanzien van IORP-implementatie.
2017 Q4	<ul style="list-style-type: none">• In 2017 evaluatie visitatiecommissies en governance bij pensioenfondsen in het algemeen.• In 2017 evaluatie nFTK (AO Tweede Kamer, 15 juni 2017).• Vóór 2018 evaluatie Wet verevening pensioenen bij scheiding (brief Klijnsma 13 juni 2017).• Najaar 2017 kabinetsreactie inzake medezeggenschap pensioenen bij kleine ondernemingen.• Europese Commissie heeft aangegeven de visie van de Hoge Raad in een arrest van 9 december 2016 over DB-regelingen en btw te delen. Anderzijds is Nederland het enige land dat btw heft. Problematiek ongelijk speelveld tussen lidstaten bij btw voor pensioenfondsen staat op de decemberagenda btw-comité Europese Commissie en staatssecretaris Wiebes zal daarna een terugkoppeling geven aan de Tweede Kamer.• Actualisering fiscaal besluit Pensioenen (6-11-2015, nr. BLKB2015/830, Stcrt. 2015, 40404), o.a. inzake één franchise bij combinatie-pensioenregelingen.
2018	<ul style="list-style-type: none">• Volledige toepassing Wet verbeterde premieregeling per 1 januari 2018 voor premie- en kapitaalovereenkomsten (zie http://www.toezicht.dnb.nl/2/50-235754.jsp).• Per 1 januari 2018 verhoging AOW-leeftijd naar 66 jaar + fiscale pensioenrichtleeftijd naar 68 jaar.• Uiterlijk over verslagjaar 2017 bij pensioenfondsen volledige openheid ("look through") inzake transactiekosten (aanbeveling Pensioenfederatie).• Rond januari 2018 indiening wetsvoorstel implementatie vernieuwde IORP-richtlijn.• In de loop van 2018 weergave te verwachten pensioen Pensioenregister o.b.v. drie scenario's.• Per 25 mei 2018 inwerkingtreding Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) ter vervanging van de Wet bescherming persoonsgegevens.• Uitstel verplichting voor pensioenfondsen derivaten via central clearing af te handelen (EMIR) tot 16 augustus 2018 en waarschijnlijk daarna verder uitstel voor 3 jaar.
2019	<ul style="list-style-type: none">• Vóór 13 januari 2019 implementatie vernieuwde IORP-richtlijn in Nederlandse regelgeving.• Uiterlijk per 1 september 2019 evaluatie Wet verbeterde premieregeling (variabele pensioenuitkeringen).• Commissie Parameters met nieuwe parameters pensioenfondsen uiterlijk per 1 januari 2020.
2020	<ul style="list-style-type: none">• Nieuw pensioenstelsel met degressieve pensioenopbouw en/of persoonlijke pensioenrekeningen moet in werking treden (?).• Afschaffen doorsneepremie (?).
2021	<ul style="list-style-type: none">• Per 1 januari 2021 AOW-leeftijd naar 67 jaar.• Evaluatie Wet inzake recht op waardeoverdracht klein pensioen.
2022	<ul style="list-style-type: none">• AOW-leeftijd wordt gekoppeld aan de levensverwachting: per 1 januari 2022 AOW-leeftijd naar 67 jaar en 3 maanden.

Voortgang wetgeving

Wetsvoorstel Verzamelwet pensioenen 2017 (nr. 34 674)	<ul style="list-style-type: none">• Op 1 februari 2017 ingediend.• Inhoud: heeft veel verschillende pensioenonderwerpen. Diverse keren uitgebreid in de nieuwsbrieven behandeld.• Op 13 juni 2017 door de Tweede Kamer aangenomen. Memorie van Antwoord Eerste Kamer op 15 september 2017.• Verwachte inwerkingtreding is nu 1 januari 2018.
Wetsvoorstel tijdelijke wet aanpassing disconteringsvoet (nr. 34 606)	<ul style="list-style-type: none">• Initiatiefwetsvoorstel van Van Rooijen; op 18 november 2016 ingediend.• Inhoud: zolang de ECB aan monetaire verruiming doet moeten er twee tijdelijke maatregelen worden genomen:<ul style="list-style-type: none">- Hanteren minimum disconteringsvoet van 2% in plaats van RTS.- Bij beleid uitgaan van actuele dekkingsgraad i.p.v. beleidsdekkingsgraad.• Het wetsvoorstel is in behandeling bij de Tweede Kamer.• Onwaarschijnlijk dat het wetsvoorstel wordt aangenomen.
Wetsvoorstel waardeoverdracht klein pensioen (nr. 34 765)	<ul style="list-style-type: none">• Westvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer op 30 augustus 2017. Internetconsultatie van AMvB tot 14 september 2017.• Inhoud: in plaats van afkoop van kleine pensioenen ontstaat er een recht op automatische waardeoverdracht; onderdeel van dit wetsvoorstel is ook de mogelijkheid voor pensioenuitvoerders om de opgebouwde pensioenen onder bepaalde voorwaarden eenvoudiger collectief om te zetten naar een nieuwe fiscale pensioenrichtleeftijd.• Beoogde inwerkingtredingsdatum: 1 januari 2018.
Wetsvoorstel fuseren bedrijfstakpensioenfondsen met tijdelijk gescheiden vermogens	<ul style="list-style-type: none">• Akkoord Ministerraad: 7 juli 2017. Op 14 september 2017 heeft de Raad van State advies gegeven (nog niet openbaar).• Inhoud: fuseren van bedrijfstakpensioenfondsen met, onder bepaalde voorwaarden, (tijdelijk) behoud van afgescheiden vermogens.• Indiening wetsvoorstel bij Tweede Kamer na zomerreces.• Beoogde inwerkingtreding: (nog steeds?) 1 januari 2018.
Wetsvoorstel Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (nr. 34 491)	<ul style="list-style-type: none">• Ingediend: 8 juni 2016.• Inhoud: wijziging van het BW inzake uniformering + verduidelijking enkele bepalingen omtrent bestuur en de Raad van Commissarissen (Raad van Toezicht) bij rechtspersonen. Heeft ook gevolgen voor pensioenfondsen?• In behandeling bij de Tweede Kamer. Sinds 9 september 2016 geen voortgang.• Verwachte inwerkingtreding: ?
Besluit aanwijzing organisaties van openbaar belang in de zin van de Wta	<ul style="list-style-type: none">• Nog niet Ingediend. In voorbereiding.• Door de OOB-status worden strengere eisen gesteld aan accountants die bij deze instellingen de jaarrekening controleren. Geldt op dit moment uitsluitend voor beursgenoteerde ondernemingen en voor alle banken en (her)verzekeraars die worden aangemerkt als organisatie van openbaar belang. Gaat waarschijnlijk ook gelden voor grote pensioenfondsen.• Verwachte inwerkingtreding nog onbekend.